

Efnahags- og viðskiptanefnd alþingis
b.t. Ágústu H. Lárusdóttur, ritara
Alþingi
150 Reykjavík

Umsögn BHMR

um

Frumvarp til laga um breytingar í skattamálum

BHMR hefur fengið til umsagnar frv. til laga um breytingar í skattamálum. BHMR vill leggja áherslu á eftirfarandi atriði:

1. Virðisaukaskattur - matarskattur

BHMR telur óskynsamlegt að hafa tvö þrep í virðisaukaskattkerfinu. Þessi afstaða byggist í fyrsta lagi á því að til eru mun ódýrari og skilvirkari leiðir fyrir ríkissjóð til að ná fram áformuðum velferðaráhrifum fyrir fjölskyldurnar, t.d. með beinum millifærslum. Í öðru lagi verða til mörg vandamál við framkvæmd skattkerfisins sem ekki er hægt að líta fram hjá. Má þar nefna vanda seljenda að vita með vissu hvaða skatthlutfalli skuli beita á hvern vöruflokk. Þetta felur í sér mismunun gagnvart minni rekstraraðilum í samkeppni við þá sem hafa yfir að ráða fullkonnara bókhalds- og sjóðskerfi. Þetta felur einnig í sér aukna erfiðleika hjá rekstraraðilum við uppgjör virðisaukaskatts sem getur í raun ýtt undir skattsvik. Dæmi um ákvæði sem virðist örðugt að framkvæma er a. liður 18. gr. frumvarpsins sem aðskilur tilreiddan morgunmat frá öðrum tilreiddum mat. Sá einfaldleiki, sem tilkoma virðisaukaskatts átti að byggja á, hverfur með þessum breytingum. Jafnframt verður eftirlitþáttur skattýfirvalda mun erfiðari og möguleikar á vélrænu eftirliti eru nánast úr sögunni.

Áætlað er að lækkun virðisaukaskatts muni kosta 2,6 miljarða króna en í frumvarpinu er aðeins gerð grein fyrir fjármögnun á rúmlega 1 miljarði. Það er sérstakt áhyggjuefni að ekki liggur fyrir hvernig þessi breyting verði fjármögnuð.

2. Skerðing vaxtabóta

BHMR ítrekar enn mótmæli gegn áformum um lækkun vaxtabóta 1994 sem ákveðnar voru 1992. Þessi skerðing bótanna kippir grundvelli undan ákvörðunum einstaklinga um húsnæðis kaup og húsbrefafjármögnun.

Sú kerfisbreyting sem síðan er boðuð í þessu kerfi og á að taka gildi 1995 varðar ný skerðingar ákvæði á rétti til vaxtabóta. Annars vegar er sett vaxtahámark miðað við 7% enda þótt vextir húsnæðis kaupenda hafi í mörgum tilvikum verið hærri. Hins vegar er verið að lækka eignaviðmið enn frekar en orðið er. Miðað við upplýsingar sem fram koma í frumvarpinu virðist þessari breytingu á vaxtabótakerfinu vera beint sérstaklega gegn hjónum.

3. Hækkun tekjuskatts einstaklinga

Frumvarpið gerir ráð fyrir hækkun á tekjuskatti um 0,35% eða 585 miljónir króna. Þar við bætist að heimildir til sveitarfélaga um ákvörðun útsvars eru rýmkaðar úr 7,5% í 9,2% og tengist sú breyting að verið er að bæta sveitarfélögum tekjumissi vegna niðurfellingar aðstöðugjalds. Þar sem persónuafsláttur verður óbreyttur frá áramótum þýðir þetta verulega lækkun skattleysismarka. Ef skattleysismörk hefðu fylgt verðlagi frá árinu 1988 væru þau 150.000 krónum hærri en þau eru á árinu 1993 (skattleysismörk 1993 eru 689.724 krónur) og er þá ekki tekið tillit til hækkunar á skattprósentum.

Tekjutenging barnabótaauka auk vaxtabóta og almannatrygginga hefur leitt til þess að jaðarskattur fjölskyldu með meðaltekjur, sem nýtur bóta úr þessum kerfum, hefur hækkað mjög mikið. Barnabótaauki kemur t.d. fram sem hækkun á jaðarskatti hjá hjónum með árstekjur á bilinu 1 - 2,5 miljón krónur. Í frumvarpinu eru ákvæði um vaxtabætur sem virka á hliðstæðan hátt á jaðarskattinn.

Vakin er sérstök athygli þingnefndarinnar á efni 3. gr. frumvarpsins sem felur í sér sérstaka íþyngingu hjá litlum hópi starfsmanna ríkisins sem starfa erlendis.

4. Hækkun tryggingagjalds

BHMR bendir á að hækkun tryggingagjalds á tímum vaxandi atvinnuleysis mun væntanlega draga enn úr eftirspurn eftir vinnuafli og stríðir einnig gegn þeirri meginhugsun að baki *þjóðarsátta* að halda niðri launakostnaði til að draga úr verðbólgu og auka atvinnu.

Með b. lið 35 gr. er verið að skilgreina lágmarksskattstofn vegna tryggingagjalds á sjálfstætt starfandi einstaklinga. Það er mat BHMR að gjaldstofn þennan eigi að miða við raunverulegar tekjur einstaklinga af starfsemi. Öll önnur viðmið eru óeðlileg.

5. Breytingar á vörugjaldi og tollum

Ekki hefur unnist tími til að rannsaka áhrif áformaðra breytinga á vörugjaldi og tollum.

Vert er að velta fyrir sér hvort koma þurfi til frekari lagabreytinga ef samkomulag tekst um nýjan GATT sáttmála.

6. Reglugerðarheimildir

Víða í frumvarpinu er að finna heimildir til umboðsvaldsins að setja reglugerðir eða reglur. BHMR varar við þeirri tilhneigingu alþingis að veita ráðherra heimildir í þessum efnunum umfram það sem nauðsynlegt er.

F.h. BHMR

Reykjavík, 3. desember 1993

Páll Halldórsson, formaður